

JAK POGODZIĆ TROSKĘ O PSZCZOŁY Z OCHRONĄ CHEMICZNĄ ROŚLIN?

Opracował Eugeniusz Dańczak

Słupsk, grudzień 2018 r.

Badania liczebności owadów zapylających wykazują u wielu gatunków dramatyczny spadek populacji sięgający nawet 80%. Główną przyczyną tej sytuacji jest stosowanie nadmiernej ilości środków ochrony roślin. Przeciętny mieszkaniec Ziemi nie wie, że 78% roślin na naszej planecie jest owadopylna, w związku z czym dalsze pogarszanie warunków życia pszczołom może stanowić zagrożenie egzystencji dla ludzkości. Taki stan rzeczy wzbudza ogromny niepokój u ludzi znających problem i zmusza ich do podejmowania skutecznych działań obronno-naprawczych. Bardzo zaangażowaną grupą obrońców szeroko pojętego środowiska są instytuty badawcze, naukowcy, światli rolnicy i pszczelarze, mający wiedzę nt. wpływu pszczół na wysokość plonów roślin i korzyści z konsumpcji produktów pszczelich.

Podstawowe zasady współżycia społecznego uregulowane są w przepisach prawnych, których przestrzeganie pozwala na bezkonfliktową egzystencję, osiągnięcie sukcesów finansowych, a ich łamanie zagrożone jest sankcjami karnymi. Prowadzenie działalności rolniczej w dzisiejszych czasach wymaga wszechstronnej ogromnej wiedzy, a w przypadku jej braku, skorzystania z profesjonalnych usług. Nadrzędnym celem tej dziedziny gospodarki jest wyżywienie ludności i jej zdrowie oraz ochrona środowiska naturalnego.

Rolnicy posiadają ogromny wpływ na środowisko i od ich wiedzy zależy jakość i ilość zbieranych plonów. Rolnictwo wspierane jest nawozami sztucznymi i środkami ochrony roślin, których stosowanie wymaga dokładnej wiedzy i precyzji. Gwarantem realizacji w praktyce jest obowiązujące ustawodawstwo unijne – Dyrektywa EEC 91/414 i bardzo uszczegółowione krajowe regulacje prawne – Ustawa z dnia 18 grudnia 2003 r. O ochronie roślin (Dz.U. z 2004 r. nr 11, poz.94 z późn. zm.). Zgodnie z obowiązującymi wytycznymi Europejskiej i Śródziemnomorskiej Organizacji Ochrony Roślin (EPPO/PP 3/10), środki ochrony roślin dzieli się na dwie grupy ryzyka: **bardzo toksyczne dla pszczół** lub **toksyczne dla pszczół**. **Nie ma zatem obojętnych środków chemicznych** dla tych owadów. Zastosowane w tych środkach truciźny w sposób wybiórczy działają na szkodniki, patogeny lub chwasty. O działaniu na pszczoły miodne

informuje zapis **o okresie prewencji dla pszczół, czyli czasie od wykonania zabiegu do bezpiecznego zatknięcia się pszczół z opryskana rośliną**. Ta wiedza musi być zawsze przekazywana jako podstawowa i musi być znana wszystkim rolnikom.

Chemia stosowana w rolnictwie nie idzie w parze ze zdrowiem i życiem pszczół. Dlatego zdarzają się ich zatrucia. Rolnicy z dbałości o pszczoły muszą rygorystycznie, zgodnie z obowiązującym prawem, dobrą praktyką rolniczą, swoją wiedzą, nadzorem Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa, samych pszczelarzy, ogółu społeczeństwa - bezpiecznie stosować środki chemicznej ochrony roślin. Stosowanie środków ochrony roślin w sposób stwarzający zagrożenie dla zdrowia ludzi, zwierząt lub środowiska podlega karze grzywny do 5.000 zł, nakładanej przez PIORiN. Każde wytrucie pszczół, którego przyczyną może być nieprawidłowe stosowanie środków ochrony roślin należy obowiązkowo zgłosić do Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa. W przypadku nieprzestrzegania zasad wzajemnej zgodności, stwierdzonej przez ARiMR, konsekwencją może być zmniejszenie płatności bezpośrednich. Ich wielkość uzależniona jest od wielu czynników, takich jak np.: nieumyślność (zaniedbania) czy też z winy umyślnej rolnika (celowego działania). Za zaniedbanie rolnik może mieć obniżone płatności bezpośrednie do 5% płatności. Za udowodnienie celowej szkodliwości, płatność może być zabrana w całości. Za wytrute pszczoły i poniesione straty w zbiorach produktów pszczelich należy się rekompensata. W tej sprawie strony konfliktu mogą dojść do ugody, a w przypadku jej braku swoich praw można dochodzić na drodze sądowej. W tym przypadku konieczne jest jednak posiadanie konkretnych argumentów, dowodów, analiz prawidłowo pobranych i zabezpieczonych próbek zastosowanego środka, martwych pszczół zabezpieczonych w opakowaniach termoizolacyjnych, zdjęć z wykonywania czynności mogących być przyczyną zatrucia.

Zgodnie z zaleceniami Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa, należy:

- stosować wyłącznie środki ochrony roślin dopuszczone do obrotu na podstawie wydanych przez MRiRW zezwoleń lub pozwoleń na handel;
- stosować środki ochrony roślin zgodnie z warunkami określonymi na etykiecie;
- dobierać środki ochrony roślin w taki sposób, aby zminimalizować negatywny wpływ zabiegów chemicznych na organizmy niebędące celem zabiegu;
- nie stosować preparatów toksycznych dla pszczoł w okresie kwitnienia roślin uprawnych oraz uprawach, na których występują kwitnące chwasty;
- **wykonywać zabiegi po zakończeniu lotu owadów zapylających, toksyczne substancje użyte wieczorem zdążą rozłożyć się przed porannym lotem owadów;**
- zachowywać strefy odległości od pasieki;
- **przestrzegać okresów prewencji** (czasu od wykonania zabiegów środkami ochrony roślin do bezpiecznego zetknięcia się z rośliną – ludzi i zwierząt w tym pszczoł);
- wykonywać zabiegi chemicznych, gdy prędkość wiatru nie przekracza 4 m/s;
- informować pszczelarzy o wykonywanych zabiegach ochrony roślin;
- zapobiegać znoszeniu cieczy użytkowej na sąsiednie uprawy;
- nie przyskać roślin pokrytych spadzią.

Pszczelarz ma także obowiązki związane z ochroną pszczoł, w tym:

- prowadzić bieżącą obserwację pasieki;
- poinformować koło pszczelarskie o miejscu lokalizacji pasieki;
- poinformować urząd gminy o fakcie postawienia na terenie gminy swojej pasieki;
- poinformować miejscowych rolników o fakcie postawienia swojej pasieki;
- oznaczyć tablicami informacyjnymi miejsce postawienia pasieki (często nie widać uli);
- znać sposoby ratowania zatrutych pszczoł;
- znać metodykę postępowania po stwierdzeniu zatrucia pszczoł, zgłoszeń do urzędu gminy, policji, pisania protokołu, gromadzenia dowodów zatrucia i ustalenia sprawy.

Każda działalność niesie różnego rodzaju zagrożenia czy też ryzyka i trzeba mieć wiedzę, jak temu skutecznie przeciwdziałać.